

- Status: Strateški okvir za implementaciju
- Fokus: Izgradnja sistema dokazivosti (Sistem odbrane)

CSRD 2026 ne traži samo "bolji izvještaj". On zahtijeva dokazivi sistem. Za razliku od dosadašnjeg ESG izvještavanja koje je bilo zasnovano na dobrovoljnosti, CSRD postavlja standarde ekvivalentne finansijskom računovodstvu. Ovaj Blueprint definiše 5 slojeva koje svaka ozbiljna organizacija mora izgraditi.

SLOJ 1: DATA ORIGIN (Izvor istine)

Ovdje podatak nastaje. Bez ovog sloja, sve iznad je nagađanje.

📌 Šta obuhvata: Direktni izvori podataka (ERP, pametna brojila, HRM baze) i eksterni inputi (fakture dobavljača, Scope 3 podaci).

👤 Odgovornost: Operativni menadžeri odjeljenja (Production, HR, Logistics).

🎯 Cilj: Eliminacija ručnog unosa i "rekla-kazala" informacija.

⚠️ RIZIK: Ako je izvor nepoznat, revizor ne može potvrditi bazičnu tačnost ("Garbage in, Garbage out").

SLOJ 2: VERIFICATION (Kontrolni punkt)

Filter koji osigurava integritet prije nego podatak uđe u zvaničnu evidenciju.

🔧 Šta obuhvata: Protokoli validacije, automatizovana provjera anomalija i dokumentovana metodologija kalkulacije (emisijski faktori).

✅ Metoda: Princip "četiri oka" – osoba A unosi, osoba B potvrđuje validnost.

🎯 Cilj: Detekcija i ispravljanje grešaka u realnom vremenu.

⚠️ RIZIK: Podaci su nepouzdati; greške se otkrivaju prekasno, što vodi do nepovoljnog mišljenja revizora.

SLOJ 3: TRACEABILITY (Digitalni pedigre)

Mogućnost praćenja bilo kojeg broja unazad do njegovog izvora.

🌳 Šta obuhvata: Data Lineage (mapa kretanja podataka), arhiva dokaznog materijala i istorija svih promjena (ko, kada i zašto).

📄 Konekcija: Neraskidiva veza između narativnog dijela izvještaja i prateće dokumentacije.

🎯 Cilj: Maksimalno smanjenje vremena i troškova eksterne revizije.

⚠️ RIZIK: Nemogućnost rekonstrukcije puta podatka tokom revizije vodi ka padu na testu usklađenosti.

⚖️ SLOJ 4: GOVERNANCE (Sloj odgovornosti)

Pravni i upravljački okvir koji garantuje za integritet sistema.

🏠 Šta obuhvata: Potpisani protokoli o preuzimanju odgovornosti, odluke odbora i usklađenost sa internim politikama.

👤 Uloga: Nadzor od strane Legal & Compliance sektora i Board-a.

🎯 Cilj: Pravna zaštita uprave i osiguranje da je ESG dio korporativne strategije.

⚠️ RIZIK: Ako niko ne potpisuje podatke, uprava snosi direktnu pravnu odgovornost za netačne objave.

🌐 SLOJ 5: DISCLOSURE (Finalni prozor)

Izlaz koji vide regulatori, investitori i banke.

📊 Šta obuhvata: ESRS tagovani podaci, mašinski čitljiv XBRL format i integrisani finansijsko-nefinansijski izvještaj.

🚀 Standard: Potpuna usklađenost sa digitalnim zahtjevima EU regulatora.

🎯 Cilj: Transparentna komunikacija koja jača tržišnu poziciju i rejting kompanije.

⚠️ RIZIK: Izvještaj koji nije u propisanom formatu smatra se nevažećim (Non-compliant).

🚩 RED FLAG INDIKATORI (Sažetak rizika)

❌ Nedostaje Data Origin → Nemate na osnovu čega raditi. Status: Fail.

❌ Nedostaje Verification → Podaci su puni grešaka. Status: Rezerva u izvještaju.

❌ Nedostaje Traceability → Ne možete dokazati porijeklo brojeva. Status: Audit Breakdown.

❌ Nedostaje Governance → Niko ne preuzima odgovornost. Status: Pravni rizik.

❌ Nedostaje Disclosure → Tehnička neispravnost. Status: Neusklađenost (Penalty risk).

CSRD usklađenost nije jednokratni zadatak, već dizajniranje sistema koji radi 365 dana u godini. Ako ESG ne možete dokazati na način na koji dokazujete finansije – ne možete ga ni braniti pred regulatorom.

